

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

11 Quomodo confirmentur donationes inter patrem & filiumfamilias, &
inter co[n]iuges factæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Baldus tamen simpliciter sine hac exceptione pro lucro pugnat, cui accedo. Ea ratio, quod idem statuendum sit in lucro uxoris nuper tradita, pramortem marito: & ideo propter ancipitem & communem aleam fata non erunt & fortuita consideranda, l. 2. de condit. & demonstr. in P. neque damnus quod accidere potest, cum & lucrum quoque eadem causa possit contingere, l. si pater puella, l. 2. de inoffic. testament. C. lege, si ea lege, C. de usur. l. penult. de solut. C. Et vnicus tantum mihi videtur textus qui probare videbatur in sponso de presenti lucrum causam locum habere, causa mortis, in l. Deo nobis, in §. nam & maritus, de episcop. & cleric. C. quem intelligi voluit de sponso, per verba de presenti, non de marito, qui cognouit uxorem, idque adstruunt, propter ingressum religionis, de quo ibi tractatur. Veruntamen textus de eo non potest intelligi necessario, cum etiam coniuges, consummato matrimonio, ex consensu possint, vtrique castitate promissa, religionem ingredi, cap. 1. §. cum sis coniugatus, & c. sane, de conuers. coniug.

Quomodo Confirmentur donationes inter patrem & filium familias, & inter coniuges facta.

Cap. 11.

- 1. §. seq. Donationes inter patrem & filiumfam. & coniuges, morte & silentio confirmantur, quomodo.
- 2. Quomodo differant a legatis, & causa mortis donationibus.
- 3. Constitutum num aequae firmes donationes inter coniuges & filiosfam. factum ac traditio.
- 4. Donatio filii familias facta iuramento infirmatur, si insinuata pendente vita patris.
- 5. Donatio inter coniuges num iuramento firmetur.

Donationes ¶ quae filiisfamilias sunt a parentibus, & inter coniuges, firmantur iure ciuili, silentio, & morte donantis: si usque ad quantitatem legitimam fiant, vel eam excedentes actis fuerint insinuatae, vel si specialiter in suprema voluntate donator vel donatrix confirmauerit, quo casu sine illa distinctione ratae habebuntur: siue intra summam non insinuandam, siue supra eam sint. Sed in ea distinctio adhibenda, vt si supra summam insinuandam sint, nulla insinuatione praecedente, tunc ratae tantum censentur a tempore confirmationis: si autem insinuatae sint, retrahatur confirmatio ad tempus quo facta sunt & consecratae, hac in l. donationes quas parentes, de donat. inter vir. & vxor. C. videlicet ratione fructuum & partuum, vt censentur fuisse eius cui donatum est, & vt de damno dato in re non teneantur, l. cum pater, §. pater filiae, de leg. 2. l. si mortis causa, inter vir. & vxor. de don. cau. mor. in P. videlicet, quando is qui donat praemoritur, alioquin si superuivat ei cui datus est, exstinguitur omnino donatio, l. cum hic status, §. si ambo, de don. int. vir. & vxor. l. 2. de bon. qua. libe.

¶ Nec ideo haec donatio legatum, vel donatio causa mortis dicenda est, sed inter viuos: nam silentium, vel expressio testatoris, qui donat, est tantum confirmatio, l. ex verbis, 14. de do. inter vir. & vxor. eius, quod proflus non erat inutile, sed ratae aliqua impediebatur sortiti effectum, vt inter coniuges, matrimoniam, quo direto impedimentum cessat, & perseverante voluntate rata fit donatio, l. 2. C. de dote, cau. non numerata, l. quia in hoc tempus, l. si quis vxori, & l. quia interim, de donat. inter vir. & vxor. veluti ex noua causa priori addita: quod & de potestate constituendum in filiosfam. Obseruandum autem hic hanc donationem intelligendam esse, de ea quae pure fit filiisfam. vel coniugi, non etiam de ea, quae conditionem habet, aut modum, in qua lex sequenda contractus: veluti, si fiat donatio peculii profectitii nomine: nam donatum non confirmatur vt praecipuum filio morte patris, sed vt peculium communicatur, l. si donatione, C. de colla.

¶ Subinde silentium ita demum has donationes firmat, si antea fuerit traditio rerum donatarum, non aliter, l. Papinianus, de donat. inter vir. & vxor. in P. l. 2. Et ibi Barto. si quis alteri vel filii. C. l. 1. §. si vir vxori, de acq. poss. P. Remanet tamen dubium, nū facta traditio constituit pro vera possessione hic habeatur: veluti si pater dans filiofam. aut coniunx coniugi, se constituit nomine filii, aut coniugis quibus donatum, possidere. Et certe placuit Angelo illam sufficere factam traditionem in donatione coniugi facta, Ange. in l. 2. in ¶ notab. C. de inoffic. testa. Et in eadem sententia, sunt, Ioannes Berberius, in Viatorio iuris, tit. de don. inter vir. & vxor. Socinus, in l. 1. §. si vir vxori, in vltima concl. de acq. poss. Philippus Decius, conf. 2. col. 4. 3. fundam. & alii, Alex. conf. 7. col. 1. libr.

6. gl. Bart. Bald. Alber. in l. 2. de dote causa. C. Et Alexander id ipsum statuit, si retineatur donando vsufructus, Alexand. d. conf. 7. Idem in filiorumfam. donationibus obseruari tradidit Baldus, 430. cons. Paulus Castrensis, conf. 345. i. volum. si pater praemortatur filio, Cepolla, in l. fi. col. 18. item hoc procedit, de vsur. Socinus, lib. 4. conf. 115. Ceterum Massuerius scribit, solam factam traditionem factam per patrem, non sufficere: nisi huiusmodi donatio fiat in contractu & fauore matrimonii, Massuerius in praxi, iudicior. §. item donatio facta, §. per patrem, de donat. Quia possessio, est corporis non iuris, l. possessio, 49. §. qui in aliena, de acq. posses. P. l. cum heredes, 23. eo. iuu. Huius sententiae fuit etiam, etiam obicure, Paulus Castrensis, in l. 1. §. si vir vxori, de acq. poss. Quia facta, inquit, possessio exigit causam legitimam praecedentem, l. quod seruus, tum, de acq. posses. P. l. nunquam nuda, de acq. rer. dona. In hac autem donatione in filiosfam. vel coniugem nulla est praecedens legitima causa, imo, nec probata ad vsucapiendi facultatem adipiscendam, l. 1. §. 1. pro don. in P. Et superuacuum esse videtur credere agrum venisse, aut alienatum fuisse, cum ipse debitor reperiat possessor, l. sicut, §. supernacuum, quibus mod. pign. vel hypo. solu. Admittam tamen, vt si translatione facta re, iterum precario acceperit eandem qui dedit, non esse factam traditionem nec obesse precarium confirmationi, l. cum hic status, §. si maritus, de do. int. vir. & vxor. P.

¶ Sed vterius inquiramus, num donatio filiisfam. aut coniugi facta, firmetur iuramento ante mortem donantis. Et placuit iuramento firmari eam quae filiisfam. fit. Eo quod impedimentum donationis ex arbitrio patris pender, qui potest emancipare quandocumque voluerit, l. fin. C. de emancip. liber. Et proinde iuramentum supplere poterit hanc solemnitatem, vt alias supplet, authentica sacramenta puberum, si aduers. vend. C. Et iuramentum validos efficit contractus, alioquin inter patrem & filium inuvalidos, ea. quamuis pactum, de pact. in Sex. cap. cum contingat, in fi. de iureiur. Et secundum hanc sententiam iudicatum fuisse tradit Guido Papaeus, q. 146. Quod ego ita demum verum puto, si fuerit insinuata donatio propter constitutionem regiam Molines latam, anno 1566. quae id cauet artic. 8.

¶ Veruntamen num donatio inter coniuges facta, iuramento firmetur, & sit irreuocabilis, valde difficilem habet quaestio nem: si quidem confirmari placuit Bartolo, in l. si quis pro eod. nu. 17. de fideiuss. in l. Seius & Augerius, num. 7. ad leg. Fulc. Guillelmo de Cuneo, in l. 1. de donat. inter vir. & vxor. Cardinali, in clem. 1. §. porro, in §. q. de iureiuran. Guillelmo de monte Lauduno, ad clem. ne Romani, de iureiur. Ioanni ab Imola, ad cap. cum contingat, de iureiur. Panormitano, Pau. in cons. 95. in 2. volum. Alexandro, in l. si donante, de colla. refert & id Nicolaus Boetius, decis. 9. 2. numeri. 6. Et ita conclusum fuisse in capella Tholofana scribit Auferius, in decisio. capella Tholof. 261. Contraria tamen mihi & iustior, & melior videretur sententia, ob rationes quibus diximus merito inhiberi donationes has, pendente matrimonio, quarum aliquae naturalem causam habent, quia contra bonos mores, quia tollant vinculum matrimonii, amorem, contemnatu liberorum cura, quae iuris naturae est, §. 1. de iure natur. l. 1. §. fin. de iusti. Et iur. in P. §. c. Et procula controuersia est, iuramentum non esse vinculum iniquitatis, cap. inser. cetera. 22. q. 4. cap. quanto, de iureiur. Hoc enim implum & scelestum esset, vt ait Demosthenes, vt quae nullo pacto demonstrare possunt, aequum esse eripere, ea praetextu religionis perficere: an non facinus atrocissimum & impiissimum suscipiunt? decet enim, mea quidem sententia, quaeunque diuino nomine geruntur, talia videri, vt nec ab homine facta improbarentur, Demosthenes oratio in Lepinem. Dehinc nominatim cautum est, non valere iuramentum, per quod promissum est abalienatio vxoris, vel exhereditatio liberorum, ea. Quinauallis, de iureiur. cap. quemadmodum, eod. quod sequeretur ex hac firmata donatione, prohibita, ne mutuo amore se spoliarent, l. 1. de donat. inter virum & vxor. P. Et 3. cum dixerimus contra bonos mores esse donationem hanc, l. 1. de dona. inter virum & vxor. P. non erit obligatorium contra bonos mores praestitum iuramentum, cap. non est obligatorium, de reg. iur. l. si quis inquilinos, §. fina. de legat. 1. cap. si diligenti, §. 1. de foro compet. 4. Iuramenti tres comites sunt, sine quibus non subsistit veritas, iudicium, & iustitia, c. est Christus, de iureiuran. Hic autem obest iustitia, ex qua donatione alter inops blanditiis alterius, qui ditior fit, redditur iustitia, quod equum & bonum est, dicitur, l. 1. de iust. & iure. aequum, quod aequalitatem cōseruat, Aristot. §. Ethic. Neque me mouet quod Panormitanus occurrens, vt illi videbatur

recte rationibus, dicat liberorum causam in hac donationis prohibitione esse causam remotam, & ideo non esse consideranda, *gl. in c. de occidendis, 23. quest. 3.* Potissimum, inquit, quia bona donatione perueniunt ad patrem, aut matrem, quibus maxima cura liberorum, vt pote qui in illorum torqueantur magis iniuriis, quam in propriis, *l. isti quidem, quod me. cau. l. si. C. de cura fur.* Etenim liberorum causa hic, non remota, sed propinqua est, *l. 2. de dona. int. vir. & vxor.* & præcipua, quemadmodum & matrimonii est finis proles, *c. omne, 27. q. 2. c. sicut, in fi. 32. q. 2.* & ob eam nuptiis donatus fauor, *l. sol. mar. l. 2. de indist. vidui. tollen. C. 8. 1. de nupt. apud fust.* neque est inspicendus hic communis amor in liberos, cum iam videamus ex hac aucupata donatione, affectionem in liberos sublatam, & vxorem vel coniugem prælatos debentis, vt verissimum sæpe experimur delinimentis mulieribus coram iudicio patris circa filios, & contra proprium sanguinem iudicium inulte exheredationis constituere, *l. 4. de inoffi. testa. C. in p.* vt contra feminas omni mobilitate leuioribus, & feris omnibus crudeliores, prurientes libidinis ardore, nouis maritis, non solum filiorum res proprias, sed etiam vitam addicere, *l. lex qua amoris, de adm. tutor.* tantum abest vt illis sua conferuent. Minus a loco diffugium Panorficæ, dicens, verendum non esse hodie ob donationem diuortium fieri, cum diuortere non liceat, *c. 1. 2. 3. 12. q. 7. cap. gaudemus, de diuor. ca. ex publico, de conuers. coniuga.* Nam quamquam diuortere non liceat, tamen quod grauissimum est remaneat perpetuæ domesticæ querelæ, & intolerabiles fere causæ diuortii. Et proinde præcauendum nunc magis est, vt cum diuortere non liceat, sedari & bene conueniens perpetuum retineatur matrimonium. Tertio loco quoque leue videtur argumentum, quod donatio firmari possit morte, ergo iuramento. Distant enim firmari iuramento inter viros irrevocabiliter, *l. ubi etia donatur, de don. cau. mor. P.* & testamento, vel vltima voluntate firmari, libera semper remanente reuocatione vsque ad vltimam vitæ periodum, *c. cum Mariba, de celebra. missi. l. 4. de admen. lega. l. cum hic status, §. si maritus, de donat. int. vir. & vxor.* Quare 4. loco non facessit, quod iuramentum debeat seruari, si non vergat in detrimentum salutis æternæ, *c. si vero, & c. cum contingat, de iur. iur. c. debitoris, de vsur.* quod tutus sit in dubiis animæ, quam bonis consulere, *c. inuenis, de sponsal. c. venerabilem, de electio.* Nam hoc quidem verum est, si legitimum iuramentum, si non contra bonos mores: vt ante diximus. Neque quicquam prohibet, neque est seruandum sit iuramentum, cogi possit qui exegit remittere, & datum restituere, *d. c. debitoris, & c. 1. de vsur.* Et actus contra iuramentum tenet regulariter, licet qui inrauerit sit periurus, nisi gratia iuramenti ei fiat, *c. dilectus, 1. de prob.* Neque 5. loco validum iuramentum capit, quamuis pactum de pactis in Sexto simili negotio adiectum dicitur in datione inter coniuges: neque enim similes sunt prohibitionis rationes.

De aliis Personis Donatariorum. Cap. 12.

- 1 Iudices munera accipere in Gallia edicto vetantur.
- 2 Munera qua iudices non possunt accipere. eod.
- 3 Donare non possunt iudicibus litigantes, nec ob iudicandum, nec aliis ob magistratum consequendum.
- 4 Donatio quibus faciendâ non est.
- 5 Donatio non valet facta Tutori, vel Curatori suo a minore.
- 6 Missilia in vulgus quando permissa & prohibita.
- 7 Donationem pro rebus sacris accipere simonia.
- 8 Munera prohibita accipere & dare, qua corrumpunt animos.

Regis & constitutionibus nostris in iudicium est, ne iudices a quocunque subdito, vel litigante accipiant cuiuscunque ordinis sint, seu inferioris, aut curiæ superioris munera, quibus deprauari iudicia eorum possint, *constitutio. Phil. Pulcri, in primis art. 17. Caroli 7. artic. 118. & 119. Caroli 8. artic. 16. & 18. Ludo 12. in publica. 249. art. 140.* Atque pragmatice, patroni causarum, procuratores, qui in largitionibus his interuenierint, & subfelliis remouent, & omni officio iudicandi indignos in posterum declarant, *in const. Caroli 7. art. 120.* Inhibetur quoque triumuiris capitalibus, ne a litigantibus munera vel pensiones capiant, *const. Aureliacensi art. 43.* Samuel & ab hoc crimine abiturus magistratu, se immune esse, inter cetera, voluit palam populum docere, *1. Reg. c. 8.* Proconsulibus, quibus provincie regende demandatæ erant, iustum etiam erat, neque in totum a xenis capiendis abstinere debere, neque auare modum xeniorum excedere. Quod valde inhumanum esset a nemine accipere: sed passim, viliissimum

& per omnia auarissimum. Mandatisq; continebatur, ne domus, vel munus ipse proconsul, vel qui in aliquo officio est accipiat, eumque quid: nisi vsus quotidiani causa, que non pertinere Vlpianus ait ad xenias, sed ad ea que eduliorum excedant vitum, *17. in l. solet, 6. de offic. proconsul. l. 1. P. tit. 16.* Et Modestinus, plebiscito continetur ne quis præfidum, munus, donum ve caperet: nisi esculentum poculentumve, quod inter dies proximis prodigatur, *l. plebisciti. 18. de offi. pra. lib. 1. P. tit. 19.* Claudius Cæsar præfectum quandam provincie, propter dona capta exilio puniuit, omniaq; eius bona præfecturæ tempore acquisita, in publicum redegit, *Dioc. Cass. l. 60. hist.* Ob iudicandum ne quid acciperetur prohibitum, & castigatum lege Iulia repetundarum, in proprio capite in criminibus explicauimus, nam aiunt *quod dicitur de rebus, 23. q. 1. de persuadere Deo sermones.* ¶ Prohibitum etiam olim pro conficiendis magistratibus largitiones facere, *l. fin. ad leg. Jul. repetund.* alioquin lege Iulia de ambitu locum habente, de qua in criminibus diximus proprio capite de ambitu. Exstat & titulus in l. 12. C. publicæ lætitiæ, vel consulum nuntiatores, vel insinuatores constitutionum, vel aliarum sacrarum, vel iudicialium literarum, ex descriptione, vel ab inuitis, ne quid immodicum accipiant.

¶ Malis largiendum non esse antiqui Ethnici quoque, talsunt, 3. Bouis, inquit Ilocrates, benefica. Nam bonus thesaurus apud hominem virtutibus præditum, debitum beneficium est. Quin malos beneficium confert, idem patitur cum eis qui alienas carnes cibant: illæ namque periunde dantes ac occurrentes allatrant. Sic mali commodantibus æque ac lædentibus vim faciunt, *Stoicus, in Parranese, ora. 1.* Soidas aure, ne benefacias, inquit, seni, nec puero inuide, nec loquaci mulierculæ, ne vicini cani, ne garulo remigi, *Suid. in verb. 23. q. 1.* ¶ Sancitum constitutione regia Francisci primi, omnes donationes nullas, & inuitiles esse, quæ finita minoribus tutoribus, aut curatoribus suis, aut administratoribus seu custodibus suis, *constitut. Francisci 1. anni 1539. art. 13.* Et quod nec iure ciuili contractus inter has personas inuiti efficaces sunt, *l. 1. & l. pupillus, §. item ipse, de aucto. prest. P. facit l. 1. de contract. iud. §. 1.* Solebant consules, vbi erant designati, vel renuntiat, missilia in vulgus spargere, habendæ gratiæ populo causa, vt ait Leo Imperator, *constitut. 1. 4. in nouellis Iulianiani, l. 2. de consul. & non spargendis pecunia. Et l. 12. C.* At postea prohibuit Marianus Imperator, ne quid æris in populum spargerent: sed statutam pecuniam ad reparandum vrbis aqueductum dependenter, *novella 105. de consulib.* quam legem rursus abrogauit Iustinianus, *101. 1. quæ. 1.*

¶ Pro rebus sacris, vel pro sacramentis munera accipere, vel petere, iam non est quod moneam esse prohibitum, *can. et quæstiones, §. in hoc itaque, de simonia.* quia simonia sit, de qua proprio titulo in criminibus diuine imminutæ maiestatis, dictum est.

¶ In summa quancumque suspicio est deprauationis animi, per munus largitionem, inspecta qualitate personarum, & rerum, & quantitate, *Deute. 16. Exod. 23.* improbantur donationes. Munera namque excæcant oculos sapientum, & mutant verba iustorum, *Ecclesiast. c. 20.* impios & viros sanguinum, David dixit habere dexterâ repletas muneribus, *Psal. 25.* Qui proicit, inquit Iesaias, auaritiâ ex calumnia, & excutit manus suas ab omni munere, ipse in excelsis habitabit, *Esa. cap. 33.* Quia munera de sinu impius accipit, vt peruertat semitas iudicii, *Proverb. 17. 7.*

*Et diffidit portas
Vrbium, vir Macedo & subruit æmulos
Reges, muneribus: munera namum
Sanos illa queam duces. Horat. in Odis.*

De Forma donationis. Cap. 13.

- 1 Donatio consensus & dantis & accipientis perficitur, inter presentes & absentes. Quibus verbis eod.
- 2 Et ex Conuentione legem accipiunt, & qua pacta eis apponuntur.
- 3 Donationis insinuatio qua, & quando requiritur.
- 4 Coram quo fiat iudice.
- 5 Et quare inuenta.
- 6 Que donationes insinuari debe nt.
- 7 Soidus in iure quid.
- 8 Marca arisficum, & aurificum quot vncias habeat, & quid vncia.